

Proč nepálit odpad doma?

➔ Ušetříte svoje zdraví i zdraví svých sousedů a kolemjdoucích

Při pálení odpadů v domácích kamnech nebo na otevřeném ohništi vzniká mnoho zdraví škodlivých (i rakovinnotvorných) látek dokonce více než v průměrné spalovně. Ty nejenže otravují vzduch v okolí vašeho domu, ale ani nedolétí daleko. Pokud máte zahrádku, je pravděpodobné, že s tím, co jste prohnali komínem, se znovu setkáte na svém talíři. Navíc, mnohé z těchto látek, včetně těch nejhorších, se hromadí v tělních tkáních - stačí, že se tu a tam nadechneme špinavého vzduchu, občas polkneme nějaké to kontaminované sousto a za pár let...

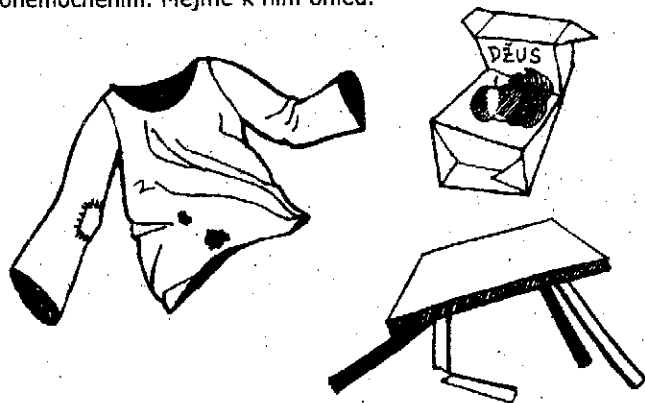
Proč tolik jedů?

- teplota hoření v kamnech je příliš nízká
- palivo nemá dostatečný přísun kyslíku nutný pro dokonalé spálení

Podle měření Státního zdravotnického ústavu domácnosti znečišťují ovzduší nejvíce hned po automobilech - často těmi nejedovatějšími látkami, jako jsou arzén či rakovinnotvorné polycyklické aromatické uhlovodíky. Domácí kotelny přispívají stále větší měrou k nárůstu rakoviny, srdečních i dýchacích onemocnění. Leckde na venkově je tak čistota ovzduší stejná nebo i horší než v průmyslových oblastech Ostravy nebo Karviné.

Nejvíce tak kromě svého okolí poškozujeme sami sebe. Na jedy ve vzduchu jsou citlivější děti, těhotné ženy, starší osoby a lidé trpící astmatem nebo jiným dýchacím onemocněním. Mějme k nim ohled.

Co při domácím spalování odpadů vzniká?

Vzniká mnoho toxických látek. Následující tabulka shrnuje, jaké druhy zplodin při nedokonalém domácím spalování odpadů v kamnech mohou vznikat a kdy a čím jsou škodlivé. Množství škodlivých látek závisí na tom, co spalujete.

Druh odpadu	Co vzniká	Čím tyto zplodiny škodí
PVC, staré palety, dřevo z demolic, rozbitý nábytek, chemicky ošetřené dřevo, dřevotříska, nápojové kartóny	dioxiny, furany a další chlororganické látky	Rakovinotvorné, dlouhodobé působení vede k poškození imunitního a nervového systému, změnám hormonálního systému (zejména štítné žlázy) a reprodukčních funkcí. Dlouhodobě se hromadí v těle.
PVC	fosgen	Vysoké koncentrace: poleptání plic a smrt; nižší koncentrace: nemocí dýchacích cest
plasty	ftaláty	Poškozuji ledviny a játra, kde se hromadí, způsobují vrožené vady. Některé jsou rakovinnotvorné.
Polypropylén (PP), polyethylen (PE), PET, pryž (guma)	polycyklické aromatické uhlovodíky (PAU)	Obsaženy hlavně v tmavém kouři a sazích. Rakovinnotvorné, toxické a mutagenní vlastnosti. Dlouhodobě se hromadí v těle:
Dřevotříska, koberec, tapety	formaldehyd a další aldehydy	Rakovinotvorné a mutagenní účinky, dráždí oči a plíce, působí alergie.
Polystyren (PS)	styren	Rakovinotvorný, ve vyšších koncentracích poškozuje oči a sliznice. Dlouhodobé vystavení jeho vlivu ovlivňuje nervový systém a způsobuje bolesti hlavy, únavu, slabost a deprese.
Celobarevné letáky a časopisy, nápojové kartóny	těžké kovy	Toxické, do různé míry rakovinnotvorné. Mohou způsobovat vrožené vady.
Pryž (guma)	oxidy síry	Dráždí dýchací cesty. Ve vyšších koncentracích způsobují poškození plic.
Plasty, listí, tráva	oxid uhelnatý	Jedovatý, váže se na krevní hemoglobin.
Umělé textilie	čpavek	Dráždí oči, sliznice nosu, působí nevolností a bolesti hlavy.
	kyanovodík	Škrábání v krku, zarudnutí spojivek, bolesti hlavy a závratě.

K dioxinům patří nejsilnější syntetické jedy, např. tetra-chlordibenzodioxin (TCDD). Fosgen byl v 1. světové válce používán jako bojový plyn. Ftaláty jsou podle Světové zdravotnické organizace ještě škodlivější než nechvalně známé polychlorované bifenyly.

➔ Ušetříte výrobní suroviny

Většinu odpadu je po vytřídění možné dále využít, případně zlikvidovat šetrně. Například vytříděné plasty se dají využít i ve směsi. Lisují se z nich lavičky, zahradní chodníčky, zatravňovací dlaždice, plotovky, palubky apod.

Opotřebované pneumatiky můžete bezplatně odevzdat při koupi nových ve sběrném dvoře. Prodejce má ze zákona povinnost vás o způsobu provedení zpětného odběru informovat.

Co doma pálit lze

V kamnech nebo na otevřeném ohni je rozumné pálit jen takové materiály, které dokonale shoří při dané teplotě spalování a zároveň neuvolňují do ovzduší zdraví škodlivé látky. Mezi takové lze počítat papír, čisté dřevo (bez lepidel, nátěrů a jiných chemických úprav), maximálně uhlí.

Podle zákona o ovzduší (č. 86/2002 Sb.) je na otevřeném ohni dovolené používat jako palivo pouze dřevěné uhlí, čisté dřevo a suché rostlinné materiály. V kotlích a kamnech lze podle tohoto zákona spalovat jen palivo předepsané výrobcem. Pokud pálíte dřevo v kotli na uhlí, využívá se s horší účinností. Také syrové nebo málo vyschlé dřevo nejen že špatně hoří, ale spotřebuje se ho až dvojnásobek oproti suchému a vzniká více zplodin. V některých kotlech lze kombinovat různá paliva.

Sankce

Při porušení těchto pravidel riskujete správní řízení a pokutu až 30 000 Kč.

Pokud vás samotné někdo obtěžuje spalováním svých odpadků a nehodlá přestat ani na vaši žádost, obraťte se na váš obecní nebo městský úřad (odbor ochrany životního prostředí), popřípadě na městskou policii.

Jak se tedy odpadu zbavit bezpečně?

Snažte se množství odpadů co nejvíce omezit: Začněte už při nákupu. Ty odpady, které přece jen vzniknou, rozřídíte a odnesete na patřičné místo (kontejner na tříděný odpad, kompost, sběrna druhotných surovin, u elektroniky a některých druhů nebezpečného odpadu samotná prodejna se zpětným odběrem použitého zboží nebo sběrný dvůr).

Spálením v kamnech se odpadů nezbavíte. Jen je z podoby, která lze snadno uklidit, vypustíte do ovzduší, odkud už se nedá „uklidit“ a škodí v širokém okolí.

